

Cezar Baltag – autorul limbajului cu aură

(26 iulie 1939 – 26 mai 1997)

Component al generației '60 din literatura română, considerată de către istoricii literari actuali una dintre cele mai prolifiche generații autohtone, Cezar Baltag este inclus de către Nicolae Manolescu în *Istoria Critică a Literaturii Române*. Manolescu susține că lirica lui Baltag este cultivată și sobră pendulând între manierism și pitorescul folcloric de natură intelectuală, desăvârșindu-și din vreme o muzicalitate proprie: „*Poetul un stilist. Emoția stă la el sub șapte peceți de artă. Din folclorul autohton sau din credințe și eresuri orientale, a distilat la nesfârșite esențe. Mitologicele lui Baltag țin de ritualitate. Limbajul are aură. Înțelesurile sfârâie ca tămâia în materia incantatorie a frazelor. Lirismul este solemn, vag, livresc și invocator. Pigmentul exotic este rodul curiozității culturale, polenul a rămas pe mâinile care scutură floarea. Spiritul poetului este treaz și cerne totul*” scrie Manolescu.

Eugen Simion, la rândul său, este de părere în *Scriitori români de azi*, că lirismul muzical a lui Cezar Baltag este cerebral și că stilul său tinde să se singularizeze, privind bine curgerea versului și bătaia rimei, Baltag evitând poemul despletit, galopant din convingerea că poezia trebuie să exprime o idee. Simion însemnează stilul poetului ca făcând parte dintr-o categorie în care se regăsesc Paul Valéry și Ion Barbu, poeți de concepție, uniți de vibrația de idei, stilul lapidar, neologic și de ironia intelectuală, precum și disponibilitatea pentru mituri. – „*Mitică este și figurația poeziei erotice (...) posibilul simbol al sacrificiului necesar în iubire. E limpede că Cezar Baltag are sensibilitate la idei și ambiția lui secretă de a crea o mitologie lirică proprie.*” Astfel că *Dicționarul Scriitorilor Români* (Zaciu, Papahagi, Sasu) reconfirmă spusele lui Eugen Simion: „*Baltag își geometrizează fantasmalele, le stilizează în grațioase efigii. Vorbindu-se de regimul solar al acestei lirici dominate acum de motivul amiezii, nestrăin de «amiaza dreaptă» a lui Valéry ori barbianul «vis al drepte simple»*”. De altfel, regimul solar, apare ca un motiv aproape unanim în critica literară de care a avut parte Cezar Baltag.

Mircea A. Diaconu surprinde în monografia dedicată poetului că printre cei care au susținut de la început poezia lui Baltag au fost fie colegi de generație, fie critici care „*venind din epocile anterioare, apreciau înainte de toate mutațiile pe care începuturile anilor '60 le promiteau*”. Printre exegeții enumerați de către Diaconu se află și Mircea Martin care consideră că poezia lui Cezar Baltag „*speculativă în toate sensurile nu-l mai satisface pe autor. Cuvântul nu doar răsfrânge, el încearcă să întrupeze*”. Martin consideră că „*Poetul nu mai inițiază, ci speră să slaveze într-o terapeutică a miracorului*”.

Ion Pop, coleg de generație cu Baltag, subliniază că profilul distinct al poetului în cadrul generației sale s-a încheat cu oarecare dificultate. În timp ce în *Alte ritmuri pentru nunțile necesare*, în *Poezie și livresc*, Alexandru Cistelean consemna că „*Cezar Baltag folosește cuvântul de plumb, atras de gravitația din adânc a elegiei existențiale*”. Mai mult, Cistelean nota că Baltag cultivă o poezie a vâmlor luminescente „*pe un scenariu al extazei – trecerea timpului e percepută, astfel, ca un martiraj continuu, iar devenirea ființei este spectacolul unui supliciu*”.

În fine, în *Cezar Baltag, poet al ferverilor abstracte*, parte din studiul introductiv la volumul antologic *Ochii tăcerii* (1996), Mircea Martin conchide: „*Cezar Baltag se fixează în această poziție relativ singulară, care nu trebuie considerată nici o probă de desuetudine, nici una de îndrăzneală, ci, pur și simplu, un exemplu de fidelitate față de sine, față de propria-i conștiință de creator.*”